

11

Muutos suomenkielisten peruskoulujen kieliohjelmaan: A1-kielen varhentaminen 1. vuosiluokalta alkaen

HEL 2017-013145 T 12 00 01

Päätösehdotus

Kasvatus- ja koulutuslautakunnan suomenkielinen jaosto päättää hyväksyä kaupunkitasoisen kieliohjelman muutoksesta koskien A1-kielen varhentamista alkamaan ensimmäiseltä vuosiluokalta 1.8.2018 alkaen liitteen yksi mukaisesti.

A1-kielen opetuksen minimiryhmäkoko 1. vuosiluokalla alkavassa kielissä on vähintään 12-15 oppilasta. Koulu päättää omassa opetussuunnitelmassaan tarkemman ryhmäkoon.

Esittelijän perustelut

Opetuslautakunnan suomenkielinen jaosto hyväksyi kokouksessaan 24.2.2015 suomenkielisten peruskoulujen uuden kieliohjelman, joka otettiin käyttöön yhdessä uuden tuntijaon ja opetussuunnitelman kanssa 1.8.2016.

Helsingissä on panostettu monipuolisen kieliohjelman toteutumiseen kaikilla alueilla. A-kielet tarkastellaan osana kieliohjelmaa, jota on tarkoituksenmukaista kehittää ja laajentaa vastaamaan kysyntää.

Helsingin kaupunkistrategiassa vuosille 2017–2021 todetaan, että helsinkiläisten kielitaitoa monipuolistetaan ja ensimmäisen vieraan tai toisen kotimaisen kielen opetus aloitetaan kaupungissa jo ensimmäiseltä luokalta. Helsingin vuoden 2018 talousarvioehdotus sisältää määrärahasyönteisen kasvatuksen ja koulutuksen toimialalle, joten budjetti mahdollistaa strategian mukaisen A1-kielen opettamisen aloittamisen peruskouluissa jo ensimmäiseltä vuosiluokalta lähtien. A1-kielen varhentaminen eli ensimmäisen vieraan kielen aloittaminen 1. vuosiluokalta alkaen vastaa kielten opetuksen kehittämisen tarpeisiin kaupungissa.

Monipuolinen kielitaito on yksi tulevaisuuden avaintaidoista. Kielitaidon kehittyminen alkaa jo varhaislapsuudessa. Helsinkiläisten lasten kielitaito vahvistuu, koska peruskoulussa on kaksi vuotta enemmän aikaa kielten opiskeluun. Vieraan kielen oppimisen alkuvaiheessa oppiminen lähtee leikinomaisesti kieleen ja kulttuuriin tutustumisesta ja painottuu alussa lasten suullisen kielitaidon kehittämiseen. Opettajille järjestetään keväällä 2018 koulutusta ja yhteiskehittämistä parhaiden oppimisen mallien toteuttamiseksi.

A1-kielen aloittaminen 1. vuosiluokalta on pedagogisesti perusteltua ja turvaa helsinkiläisille oppilaille yhdenvertaiset mahdollisuudet opiskella monipuolisesti vieraita kieliä perusopetuksen aikana.

Kasvatus- ja koulutuslautakunnan suomenkieliseen jaostoon tuodaan keväällä 2018 koulujen opetussuunnitelmien muutokset koskien koulujen A2-kieliä.

Helsingin kielitarjonta

A1-kieli on kaikille oppilaille yhteinen oppiaine, joka valitaan jatkossa kouluun ilmoittautumisen yhteydessä. Nykyisin A1-kieli alkaa Helsingissä 3. vuosiluokalta. Opetettavat A1- kielet ovat englanti, ranska, saksa, ruotsi, espanja ja venäjä. Esityksen liitteenä (liite 1) ovat koulujen uudet A1- kielet 1.8.2018 alkaen.

Oppilailla on nykyisin mahdollisuus valita vapaaehtoinen A2-kieli 4. vuosiluokalta. Opetettavat A2- kielet ovat ruotsi, englanti, saksa, ranska, espanja, venäjä, kiina. Oppilaat valitsevat 6. vuosiluokalla yhteisen B1-kielen, jonka on oltava toinen kotimainen kieli (ruotsi), ellei se ole ollut oppilaan A-kieli. B1- kielessä vuosiluokilla 7 ja 8 opetusta annetaan 1 vvt vuosiluokkaa kohden yli valtakunnallisen minimin. Lisäksi oppilailla on nykyisin mahdollisuus valita 8. vuosiluokalta alkaen valinnainen B2-kieli. Opetettavat B2- kielet ovat espanja, ranska, saksa, venäjä, latina, ruotsi, italia ja kiina. Kaupunkitason A2- ja B2- kielten kieliohjelma tuodaan kasvatus- ja koulutuslautakunnan suomenkieliseen jaostoon päätettäväksi myöhemmin keväällä 2018.

Jokaisessa koulussa voi opiskella A1-kielenä englantia. Englannin opiskelun voi myös aloittaa 4. luokalla vapaaehtoisena A2-kielenä tai 6. luokalla B1-kielenä. Helsingissä jokaisella viidellä alueella on vähintään yksi koulu, jossa voi aloittaa englannin opiskelun 6. luokalla B1-kielenä. Kuluvan lukuvuoden 3. vuosiluokan oppilaista 79,5 prosenttia oli valinnut ensimmäiseksi vieraaksi kielekseen englannin; seuraavaksi suosituimmat olivat ranska (7,6 %), saksa (4,2 %) ja ruotsi (4,1 %). Kaikkia kaupungissa tarjolla olevaa kahdeksaa A1-kieltä ei ole mahdollista opettaa jokaisessa koulussa, mutta tarjontaa suunnitellaan alueellisesti ja kaupunkitasolla mahdollisimman monipuoliseksi.

Ensimmäiseltä luokalta alkava A-kieli voi vaikuttaa oppilaaksiottoon. Tästä on valmisteltu oma esitys kasvatus- ja koulutuslautakunnan suomenkielisen jaoston päätettäväksi.

Valmisteluprosessi

A1-kielen varhentamista on valmisteltu Helsingissä lokakuun lopulta 2017 alkaen mahdollisimman osallistavasti. Aikataulu oli tiivis, koska koulutulokkailla pitää olla tammikuussa kouluun ilmoittautumisen yhteydessä tiedossa kielitarjonta. Koulujen rehtoreiden kanssa asiaa valmisteltiin useassa eri vaiheessa. Koulujen kielenopettajat olivat yhdessä rehtoreiden kanssa marraskuun alkupuolella mukana valmistelussa.

Alueen asukkaat kutsuttiin alueellisiin keskustelutilaisuuksiin 19.–28.11.2017, joissa tulevien ekaluokkalaisten vanhemmilla oli mahdollista saada lisätietoa uudistuksesta sekä osallistua ja vaikuttaa alueen koulujen kielivalintoihin. Kerro kantasi -palvelussa toteutettiin myös sähköinen kysely, jossa kerättiin avointen vastausten kautta mielipiteitä kielen opiskelun uudistuksesta. Kysely julkaistiin torstaina 16.11. osoitteessa <https://kerrokantasi.hel.fi/kieli>. Sähköisestä kyselystä ja asukastilaisuuksista on tehty tiiviit yhteenvedot, jotka ovat liitteessä 2.

Keväällä 2018 valmistellaan yhdessä koulujen kanssa päivitetty kieliohjelma, jolloin A2-kielivalinnat päivitetään täydentämään koulujen A1-kielitarjontaa.

A1 -kielten varhentamista koskevat koulujen pöytäkirjaotteet ovat nähtävillä ennen opetuslautakunnan suomenkielisen jaoston kokousta johdon sihteeri Heli Kyröläisen huoneessa D 327.

Lapsivaikutusten arviointi

Prosessin aikana kirjattiin eri foorumeissa esille nousseita lapsivaikutuksia A-kielen aikaistamisesta ensimmäisellä luokalla. Lähtökohtaisesti kielenopetuksen varhentaminen kaikissa peruskouluissa antaa kaikille oppilaille yhdenvertaiset mahdollisuudet opiskella ensimmäistä vierasta kieltä ja saada kaksi vuotta lisää aikaa opiskeluun verrattuna nykyiseen tilanteeseen, jolloin vieraan kielen opiskelu alkaa 3. luokalta. Kielen opettamisessa ja opiskelussa tulee huomioida oppilaiden erilaiset taustat ja oppimisvalmiudet sekä -vaikeudet. Kielen opetus painottuu ensimmäisen vuoden aikana suulliseen ilmaisuun. Oppimateriaali muokataan sen mukaiseksi. Vieraalla kielellä lukeminen sekä kirjoittaminen tulevat vasta myöhemmin tavoitteiksi. Lapsen kielivalinnan tekemiseen esiopetusvuoden aikana, kouluun ilmoittautumisen yhteydessä, tulee kiinnittää huomiota jatkossa. Lapsille tulisi esiopetuksen aikana järjestää tutustumisia kieliin ennen kielivalinnan tekoa.

Alueellisen tasa-arvon näkökulmasta eri kieliä tullaan tarjoamaan edelleen kaikilla alueilla. Kouluittain kielivalikoima muuttuu jonkin verran nykyiseen 3. luokalla alkavaan kielitarjontaan verrattuna. Espanjan kieltä tarjotaan A1-kielenä nykyistä enemmän ja alueellisesti voi saksan tai

ranskan tarjonta hieman vähentyä. Kieltä opettavat pätevät opettajat, kuten tälläkin hetkellä.

A-kieli lisää oppilaiden viikkotuntimäärää ja koulupäivä pitenee. Joillekin oppilaille koulupäivän pidentyminen nykyisestä 19 tunnista viikossa voi tuottaa hankaluutta. Useimmat oppilaat jäävät koulun jälkeen ilta-päivätoimintaan, joten heidän osalta päivän pidentymiseen ei välttämättä ole vaikutusta.

Luokkien muodostumisperiaatteisiin voi tulla muutoksia nykyiseen verrattuna. Luokkia ei ole välttämättä tarkoituksenmukaisinta muodostaa kielivalinnan mukaan. Tällä voidaan ehkäistä koulun sisällä luokkien erilaistuminen. Mikäli koulu toimii useammassa eri pisteessä, voidaan jonkin kielen opetus järjestää vain yhdessä toimipisteessä, jos kieleen muodostuu vain yksi ryhmä. Tällöin oppilaan koulumatka voi pidentyä kielivalinnan vuoksi tai oppilaalle tulee koulupäivän aikana siirtymä toimipisteiden välillä. Koulut voivat muodostaa yhteisiä kieliryhmiä kuten tälläkin hetkellä. Siirtymiset eri rakennusten välillä tapahtuvat valvotusti. Mikäli huoltaja valitsee lapselleen sellaisen kielen, jota ei tarjota omassa lähikoulussa, niin oppilaan koulumatka pitenee, koska tällöin oppilas hakee toiseen kouluun.

Esittelijä

perusopetusjohtaja
Outi Salo

Lisätiedot

Tuulia Tikkanen, opetuskonsultti, puhelin: 310 88047
tuulia.tikkanen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Koulukohtaiset A1-kielet
- 2 A1_palautteiden analysointi_kerrokantasi ja asukastilaisuu-
det_11.12.17

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kasvatus- ja koulutuslautakunta

Tiedoksi

Perusopetuksen alueelliset palvelut